

יום המזריע — האסיפה השנתית של עובדי ההזרעה

תיכלל בסדר היום הרצאה של סוציולוג/פסיכולוג בנושא זה.

ביום העיון הושמעו 4 הרצאות: שתיים עיוניות ושתיים תכליתיות, ונתחיל בעיוניות:

ד"ר חיים שמואלוב, "און" הסביר באופן מופשט במקצת ובליויי שיקופיות את החוקים הביולוגיים והפעולות הכימיות הקובעים את המחזור המיני. הזמן שהוקצב להרצאה זו היה קצר מדי ולא ברציפות והרושם שנשאר היה שזו פתיחה להרצאה נוספת שמסיבה כלשהי לא הושמעה.

ההרצאה השנייה הושמעה על-ידי ד"ר אלכס צפרייר, שהעביר בפני המשתתפים, בנוסף להסבר התיאורטי על התבגרות הביצית, גם שיקופיות מרהיבות עין על הנושא. הדבר הקל על ההבנה והוסיף הנאה ויואליות.

לאחר השמעת שתי ההרצאות בעלות התוכן העיוני-כללי עברנו להשמעת שתי הרצאות, "תכ" ליתיות".

פרופ' משה סולר ריתק את שומעיו בניתוח הכלכלי, בעזרת המחשב, של השפעת מספר ימיי ריק (ימים מההמלטה עד להתעברות המחודשת) על רוחניות הענף. החישוב מבוסס על מחיר יום כלכלה ממוצע של הפרה. השאיפה להשגת יתר רוחניות בענף החלב הולידה שיטות ממשק שונות לגבי גיל הזרעת העגלה, צמצום הימים בין ההמלטה וההזרעה ומועד הוצאת הפרה לשחיטה מסיבת איחור בהתעברות.

לבוקרים הוותיקים זכורה התקופה, שעברנו את העגלה בגיל 18 חודש. כמו כן זכורה עמדתו של יעקב עצמון, שהטיף כבר לפני שנים להזרעת העגלה בגיל 15 חודש. ובכן, בעקבות גיס-יונות מקומיים נולדה השיטה הידועה בשם שיטת בית-דגן, שהטיפה להזרעת עגלות בגיל צעיר יותר, ונאמר מתוך זהירות בגיל 12—13 חודש. כמו כן שאפה שיטה זו להזריע את הפרה בערך בין 30—40 יום לאחר ההמלטה. השיטות נוסו

מנהג יפה ומועיל קבעו להם האגודות להזרעה והארגון הארצי של עובדי ההזרעה בהודיעים יום אחד בשנה כיום עיון מקצועי למזריעים.

עובד ההזרעה רתום לעבודתו כ-300 ימים בשנה, לאחר ניכוי השבתות והחגים. באגודת און נהוג להפסיק את שירותי ההזרעה גם ביום האסיפה הכללית ובימי תצוגות הבקר. בימים אלה נפגשים המזריעים עם הבוקרים בנסיבות השונות מהרגיל — ימי עיון.

קשה לדחוס וגם לקלוט ביום אחד את מירב התורה. לא דומה יום עיון לירח עיון, כאשר המשתלם מתרגל בהדרגה למשטר לימודים. בכל זאת החליטו מארגני יום העיון לדחוס ביום זה 4 הרצאות עם הפסקות קצרות ביניהן לכיבוד קל ולארוחת צהריים טעימה.

זו הפעם השנייה שיום המזריע מתקיים בבית הבראה. ניצלנו את העונה המתה בהבראה ובמתח העבודה בהזרעה, והתכנסנו בבית הבראה ע"ש יוסף שפרינצק בנצרת. זו פינת חמד השוכנת בתוך פרק מרהיב עין, וחבל שלא צמצמנו את מספר ההרצאות ואפשרנו שעה חפשיית להכרת המקום ולשיחות בין המשתתפים. אני תקווה שבשנה הבאה (במכון החדש של השירות) נדלל במקצת את מספר ההרצאות לטובת המפגש החברתי.

לכאורה המזריע צריך להיות טכנאי מוצלח, להגיע למשק, להזריע את הפרה המוצעת ולנסוע. מתברר, שהמזריע, בעל השם הטוב צריך להיות מחונן בתכונות נוספות, כגון יכולת קניית אמון, יצירת אווירה חברתית, סבלנות, נימוס ולהיות מצוייד בידעיות ראשוניות בגנטיקה, טיפוח, כל-כלת הענף וידע טכני. כל זה לשימוש בזמן הקצר של ההזרעה, כי מחכים לו במשק שני קיימים מזריעים כאלה, כלומר זה אפשרי, וההצלחה החברתית ורכישת האמון שקולים לא פחות מההצלחה המקצועית. יש משקים המעדיפים מזריע נחמד כזה על פני אחר בלתי אדיב, אך בגבולות סבירים. לכן אל נתפלא אם באחד מימי העיון

זיהוי הדרישה, והתוצאה היא 45% בדיקות הריון חיוביות. מ-600 הזרעות, שבוצעו מעבר לתחום זה (לאחר שבת וחג), התקבלו רק 39% בדיקות הריון חיוביות. לכן אין לדחות את ביצוע ההזרעה. הנתונים רבים וממיימים, ומעטות הדוגמאות בהיקף כזה בספרות חו"ל.

לפי מדע מחו"ל קיבלו תוצאות יותר טובות בהזרעה, כאשר הפרה היתה קשורה ללא שכנות ומבלי יכולת לזוז. מספיקה בהחלט הזרעה אחת במשך הייחום, פרט למקרים הבודדים בהם הפרה ממשיכה לעמוד גם למחרת היום. על גירוי הדגדגן, כפי שנמסר מספרות חו"ל, אין עדיין ניסיון ברור ומוסכם.

הועלתה האפשרות לשימוש בפרה שדיכה, במ-קום בפר-שדיך, לשם גילוי דרישות. נמצאה דרך להפוך בהצלחה פרה לשדיכה בעזרת הזרקת הור-מונים זכריים.

היתרון הוא בהפחתת הסיכון לפגיעה. הפרה ממשיכה להניב חלב, אם כי בצורתה היא מראה סימנים של גבריות, כמו דבשת, שינוי קול וחלקים שונים של הגוף.

אין עדיין התקדמות בסינכרון ההתייחסות. העברת ביציות מפרות תזכה להצלחה, לאחר שנמצאה שיטה להעברתן מפרה לפרה מבלי להזדקק לניתוח מכאיב. אי-אפשר עדיין לבצע זאת בשדה ובמימדים ניכרים, אולם אנחנו על הדרך הארוכה לכך. כאשר נצליח בכך תתגשם הנבואה (רענן וולקני) על תנובה ממוצעת של 12,000 ק"ג. עד אז נסתפק ב-9,000 ק"ג.

רשם והוסיף

חיים בן-יעקוב

חפציבה

28.10.75

היצע וביקוש

אלי היימן, מושב אביגדור,

דואר קרית-מלאכי

טל' 055-96608

מוכן לקבל עגלות לגידול ולהחזירן כאשר

הן הרות.

בשדה על חשבון המשקים והתברר, שלא כל מה שנוצץ הוא זהב.

מסקנותיו של פרופ' סולר הן: אם דוחים את מועד ההמלטה הראשונה עד לגיל של 28 חודש, התנובה יותר גבוהה ומפצה, עם עודף, על דחיית ההזרעה מגיל של שנה או 13 חודש. מעניין גם, שבהמלטה שניה אותה פרה מניבה יותר מה-עידניות, שהוזרעו כעגלות בגיל צעיר. יש סימו-כין לכך, שגם בהמלטה שלישית הן בעלות הנבה גבוהה. ההשערה היא, שיצרנו פרה חזקה ומפוז-תחת המוזרעת על-ידי פרים משביחים, אם כי אחוז הפוריות נמוך במקצת, אולם בסיכום מגי-עים לרמת תנובה יותר טובה של העדר ולרוו-חיות גבוהה יותר.

ועל מספר ימי הריק — אל נשכח שברצוננו להזריע את הפרות המרבות תנובה בפרים מש-ביחים, ואלו מתעברות קצת יותר מאוחר (100 ימי-ריק), אך הן גם מהוות את היסוד המשביח והרווחי של העדרים. יש לציין, כי ל-6%-7% מהפרות היוצאות מהעדר 150 ימי-ריק או יותר. כל בוקר נבון, שיצליח להגיע לתנובה ממוצעת גבוהה, בל יבהל מ-10-15 ימי-ריק נוספים. ערכו הכספי של הוולד ירד לאחרונה ומחירו הוא כיום לא יותר מ-150 ליטר חלב. פיגור של ימים בודדים בהבאתו לעולם לא קובע בהשוואה לתו-ספת החלב המושגת.

ואחרון אחרון חביב — חברנו ומורנו הותיק ד"ר נתן איילון הרצה בפנינו בתימצות רב על הנושא „איך להצליח בהזרעה בלי להתאמץ" — על הוויכוח הישן והחם מהו המועד הנכון להז-רעה; בשעת בואו של המזריע כאשר הבוקר בטוח שהפרה/עגלה דורשת, או האם מוטב לדחותה למחר?

לדעתו יש להזריע את הפרה/עגלה בשעת בואו של המזריע, כמובן כאשר הבוקר בטוח שהיא דורשת. הביוץ חל בעונה הקרירה כ-36 שעות לאחר התחלת הדרישה ובעונה החמה כ-24 שעות לאחר תחילתה. חיזק את דבריו משה היימן בהבי-א סיכומים מהמחשב על תוצאות ההתעברות באגודת און לפי שעות ההזרעה. ובכן, המחשב סיכם 5,400 הזרעות, שנעשו 6-24 שעות לאחר